

Opsteller: André de Baerdemaeker & Els Kwaks

Betreeft: Jaarverslag Stichting Vogelklas Karel Schot 2018

Inleiding

De Vogelklas heeft zich de laatste jaren ontpopt tot een bekend en professioneel opvangcentrum voor zieke, gewonde en anderszins hulpbehoevende wilde vogels en zoogdieren.

Sinds de start van het vogelopvangcentrum in 1980 is het aantal dieren dat er terecht komt fors gestegen naar ruim 11.000 in 2018.

Niet alleen weet men de Vogelklas door onder meer het pr-beleid en de inzet van sociale media steeds beter te vinden, ook bedient de Vogelklas sinds een aantal jaren een groot werkgebied, nadat een aantal kleine opvangcentra in de regio is verdwenen.

Organisatie

Bestuur

Sinds februari 2018 zijn alle zeven zetels in het bestuur bezet. De samenstelling van het bestuur in 2018 is als volgt:

De heer André de Baerdemaeker, in het dagelijks leven ecooloog bij Bureau Stadsnatuur, is voorzitter. De heer Martin Frank, werkzaam als strategisch beleidsadviseur fiscale zaken bij Stichting Pameijer, is penningmeester. De heer Wouter Joosten, voormalig gemeentebeheerder van gemeente Binnenmaas en freelance adviseur voor overheden, is secretaris. De algemeen bestuursleden zijn mevrouw Loes Oorsprong, voormalig dierenarts, mevrouw Monique Fransen, freelance communicatie-adviseur, de heer Eelco Koppert, manager bij ING en mevrouw Anja Melis (geen hoofdbetrekking).

Staf

De Vogelklas heeft in het verslagjaar drie betaalde medewerkers in dienst. Mevrouw Monique de Vrijer is als beheerder, samen met het dagelijks bestuur, verantwoordelijk voor de uitvoering van het gestelde beleid. Zij leidt het operationele deel van de Vogelklas en is de centrale spil in de organisatie.

In juli 2018 is mevrouw Ragna Marckmann aangesteld als hoofd diervoorzorging. Zij vervangt mevrouw Mirjam van den Ouden die in september 2018 de Vogelklas heeft verlaten. Mevrouw Marckmann is verantwoordelijk voor

de veterinaire zorg aan de dieren. Zij stelt behandelplannen op en controleert het herstel. Daarnaast is zij medeverantwoordelijk voor scholingstrajecten en de begeleiding van stagiairs. Ook treedt zij op als plaatsvervangend beheerder en is in die hoedanigheid nauw betrokken bij alle aspecten van de organisatie. De heer Eewout Rorije is als diervoorzorging actief. Ook hij begeleidt stagiairs.

In 2018 was hoeveelheid werk die de staf heeft verzet ongekend hoog. Juist in de zomerperiode wanneer de werkdruk vanwege de jonge vogels al hoog is, vond de olieramp in de Derde Petroleumhaven plaats waarover later in dit verslag meer.

Vrijwilligers

De Vogelklas kon in 2018 wederom rekenen op de inzet van gemiddeld 120 vrijwilligers. Dit aantal is de laatste jaren stabiel. In het voorjaar en de zomer is het aantal vrijwilligers iets hoger, omdat de zogeheten 'voedermoeders' in die maanden helpen met het voeren van verweesde jonge vogels. Het aantal voedermoeders lag in 2018 rond de 15.

Stagiairs

De Vogelklas hecht veel waarde aan het opleiden van stagiairs en heeft jaarlijks ten minste tien stageplaatsen beschikbaar. In 2018 hebben in totaal 12 studenten in de Vogelklas stagegelopen.

Het opleiden van studenten tot diervoorzorgers heeft een grote meerwaarde voor het asielwerk. Relatief veel stagiairs blijven ook na hun stage als vrijwilliger actief. Hieruit blijkt dat de waardering wederzijds is.

Naast deze hulp in de vogelopvang hebben in 2018 12 stagiaires van de Hogeschool Rotterdam ondersteuning geboden bij de pr-werkzaamheden in het kader van de reünie in januari en de open dag in juni.

Opvang vogels en zoogdieren

Opvangtotalen

In 2018 heeft de Vogelklas in totaal 11.157 dieren opgevangen (bijlage 1). Dit is opnieuw een record. De jaarlijkse groei in patiënten zet daarmee verder door (figuur 1). De Vogelklas ving 10.069 wilde vogels op, verdeeld over 118 soorten. Daarnaast werden 835 tamme dieren gebracht, verdeeld over 10 soorten en

233 wilde zoogdieren, verdeeld over 14 soorten. Vleermuizen waren met 213 exemplaren verdeeld over 10 soorten, evenals in 2017, de belangrijkste patiëntengroep onder de zoogdieren. In 2018 werd daarmee ongeveer een kwart meer vleermuizen opgevangen dan in 2017. Daarnaast werden 10 egels kortstondig gehuisvest waarna zij werden doorgesluisd naar de Egelopvang Zuid-Holland-Zuid.

Behandelresultaat

Niet alle dieren in de Vogelklas konden worden behandeld. Aan 6578 vogels kon geen hulp meer geboden worden: zij zijn direct bij de intake geëuthanaseerd of stierven zelf bij aankomst in de Vogelklas. Euthanasie is een belangrijk middel om uitzichtloos lijdende van zwaargewonde en ernstig zieke dieren zoveel mogelijk te bekorten.

Voor 4371 wilde vogels heeft de Vogelklas naast de oorzaak van binnenkomst ook het succes van de behandeling kunnen vaststellen (bijlage 4). Van deze vogels kon 54% weer in vrijheid worden gesteld. Dat is 2% meer dan in 2017. De andere dieren stierven in de Vogelklas, of werden alsnog geëuthanaseerd, wanneer bijvoorbeeld bleek dat een behandeling na enige tijd niet aansloeg.

Er werden 1234 vogels overgeplaatst naar een andere organisatie. Het betrof veelal tamme vogels, waaronder kippen (87) en sierduiven (258). Er werden ook 186 wilde vogels overgeplaatst naar andere opvangcentra. Tijdens de opvang van met olie besmeurde zwanen is de Vogelklas vrijwel geheel leeg gemaakt om de zwanen te kunnen opvangen. Daarnaast zijn vogels soms overgeplaatst ten behoeve van betere behandelingen of huisvesting. Datzelfde geldt overigens ook andersom. De Vogelklas heeft ook vogels overgenomen van andere opvangcentra. Zo kwam in februari bijvoorbeeld een Haagse ransuil naar Rotterdam en gingen een zeekoet en fuut naar de vogelopvang in Den Haag, omdat het binnenbassin in Rotterdam door de vele knobbelzwanen te weinig ruimte bood.

Incident oliemorsing Rotterdamse Haven

Bij een oliemorsing in de Derde Petroleumhaven te Rotterdam kwam in de avond van 23 juni 2018 ruim 200 ton stookolie van de tanker Bow Jubal in het oppervlaktewater van de Nieuwe Waterweg terecht. Op dat moment bevonden zich daar groepen, vooral jonge, knobbelzwanen die er de zomer doorbrachten.

De Vogelklas ving in de eerste dagen na de morsing 283 met olie besmeurde zwanen op. De vogels werden in de opvang gestabiliseerd

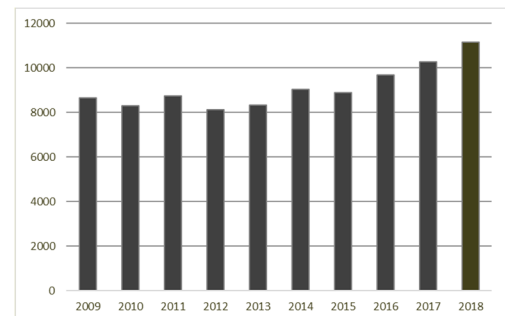
waarna zij na enkele dagen naar de tijdelijke noodopvang in Hoek van Holland werden overgebracht om te worden gewassen. Medewerkers en vrijwilligers van de Vogelklas hebben vervolgens in de noodopvang intensief meegeholpen om de vogels schoon te krijgen. Op 23 juli werden de laatste zwanen weer vrijgelaten.

In totaal werden ruim 500 met olie besmeurde zwanen uit het water gehaald.

Ontwikkelingen

In 2016 en 2017 zette de groei in het aantal opgevangen dieren door en steeg het aantal naar boven de 10.000. In 2018 heeft de Vogelklas met 11.157 dieren weer meer opgevangen dan ooit tevoren.

De capaciteit van de Vogelklas, zowel in ruimte als in menskracht wordt hierdoor tot het uiterste belast. Binnen het bestuur van de Vogelklas kent dit probleem de hoogste prioriteit.

Figuur 1. Jaarlijks aantal opgevangen dieren in 2009-2018.

Herkomst dieren

In bijlage 2 is te zien uit welke gemeentes de dieren in de Vogelklas afkomstig zijn. Van 10.343 vogels is de herkomst bekend (94,9%). De Vogelklas ontving vogels uit 32 Zuid-Hollandse gemeentes. Dat is minder dan in 2016 en 2017, toen respectievelijk uit 39 en 43 gemeentes dieren werden gebracht. Het grootste aantal (4276 exemplaren; 39,1%) kwam uit Rotterdam. In absolute zin is het aantal ten opzichte van het voorgaande jaar toegenomen en blijft Rotterdam koploper. In relatieve zin is het aandeel van Rotterdam ten opzichte van de andere gemeentes met een kleine 2% weer een fractie gedaald. Op de tweede plaats volgt Dordrecht met 813 vogels (7,4%). Ook hier is dit jaar sprake van een toename, zowel absoluut als relatief. Andere gemeentes die redelijk hoog scoren, zijn Hoeksche Waard met 6,2% en Nissewaard met 4,5%. In 2017 waren deze percentages respectievelijk 6,8% (de vijf gemeentes van

Hoeksche Waard waren op dat moment nog niet samengevoegd) en 5%.

Een enkele keer is het bekend dat een vogel van veel verder buiten de regio komt. Zo verliet in september een grote mantelmeeuw, de Vogelopvang, nadat hij een maand was behandeld vanwege uitputting en botulisme. Deze grote mantelmeeuw bleek in juli 2013 als nestjong te zijn geringd in Læsø in Denemarken.

Jong en verweesd, uitputting, gebeten door kat en verwond in het verkeer vormden in 67% van de gevallen de oorzaak van binnenkomst.

Buitenkeuken

In de zomerperiode is het altijd erg druk in de Vogelklas. Alle hokken in het quarantainegebouw zitten vol, vooral met jonge vogels die nog gevoerd moeten worden. Maar ook de buitenvolières zijn overvol met opgroeiende jonge vogels die nog moeten leren zelfstandig te worden.

In 2018 is met behulp van Stichting Dierenlot een buitenkeuken gerealiseerd voor de vogels in deze volières. Daar vinden de vrijwilligers alles wat ze nodig hebben en hoeven ze niet meer in en uit het quarantainegebouw te lopen voor water en voer. Dat is niet alleen gemakkelijker, maar vooral ook hygiënischer werken.

Educatie & P.R.

Rondleidingen

De open dag op 3 juni trok voor het eerst 520 bezoekers. In groepjes van 15 tot 20 personen werden de belangstellenden over het terrein rondgeleid.

De Vogelklas heeft verder in totaal 10 rondleidingen gegeven aan diverse doelgroepen. De olieramp in juni was de oorzaak dat het aantal rondleidingen in 2018 minder was dan beoogd. De rondleidingen voor kinderen met een Jeugd Vakantiepaspoort moesten in de zomer hierdoor bijvoorbeeld noodgedwongen gecancelled worden.

In de dagen na het olie-incident ontving de Vogelklas wel regelmatig andere bezoekers. Zo bezocht Minister Nieuwenhuizen van Infrastructuur en Waterstaat de Vogelklas op 24 juni 2018. Zij nam kennis van de toestand waarin de vogels op dat moment verkeerde. Daarnaast ontving de Vogelklas kamerlid van Partij vd Dieren Femke Merel en ex-wethouder Joost Eerdmans. Allen waren onder de indruk van de werkwijze van de Vogelklas.

Reünie

Een bijzonder moment in 2018 was de reünie voor oud-vogelklassers. Zo'n 100 oud-leerlingen, vrijwilligers en oud-vrijwilligers kwamen bijeen in de kantine van theater Walhalla om met elkaar oude foto's, herinneringen en mooie verhalen over de Vogelklas en Karel Schot te delen.

Presentaties

In 2018 hebben medewerkers van de Vogelklas wederom presentaties gegeven. Ook dit waren er vanwege het olie-incident wat minder dan verwacht. In totaal werden 5 presentaties verzorgd.

Opmerkelijk was de lezing van beheerder Monique de Vrijer in mei tijdens de Effects of Oil on Wildlife Conference in Baltimore, Verenigde Staten. Zij presenteerde daar een casus uit 2017 met de besmeurde Jan-vangenten in Bonaire. Monique de Vrijer was destijds nauw bij het herstel van deze vogels betrokken.

Daarnaast nam de Vogelklas deel aan de talkshow Havenloods Live in Rotterdam Noord. Voor een zaal van 70 mensen zijn allerlei wetenswaardigheden over de Vogelklas verteld.

Valentijnsoorkonde

De Partij voor de Dieren in Rotterdam reikte op Valentijnsdag in februari een oorkonde uit aan Stichting Vogelklas Karel Schot. Hiermee mocht de Vogelklas zich voor een jaar de meest diervriendelijke Rotterdamse instelling noemen.

Rotterdammer van het jaar

Met een staat van dienst die teruggaat tot het begin van de jaren '50, en een reputatie die tot ver in het buitenland strekt, is de Vogelklas een niet meer weg te denken begrip in Rotterdam. Stichting Ons Rotterdam en de Oud Rotterdammer besloten in september 2018 daarom de Vogelklas de titel Rotterdammer van het Jaar toe te kennen.

Groene Vogel

De Groene Vogel is ingesteld door het Rotterdams Milieucentrum en wordt jaarlijks uitgereikt door een vertegenwoordiger van het college van burgemeester en wethouders. In 2018 is deze prijs uitgereikt aan Vogelklas Karel Schot en de Houtsnip in Hoek van Holland vanwege de inspanningen van alle vrijwilligers na het olie-incident in juni.

Media

De Vogelklas is in 2018 veelvuldig in de media geweest. De Vogelklas probeert actief de

aandacht van de media op te zoeken om zo voorlichting te geven over vogels of het werk van de Vogelklas onder de aandacht te brengen. De relatie met de pers is goed te noemen. Opvallend is dat met name berichten op Facebook regelmatig worden opgepikt door journalisten van regionale kranten, hetgeen ook een van de voornemens was voor dit verslagjaar.

In het afgelopen jaar besteedden de media 162 keer aandacht aan de Vogelklas.

Columns in opinie- of blogmedia ziet de Vogelklas als een effectieve manier om de kennis van de Vogelklas te delen met een specifiek publiek. Zo publiceerde NRC op 28 februari 2018 het artikel *Tuinvogel met rug tegen de muur* van voorzitter André de Baerdemaeker. Ook verschenen er van zijn hand 3 columns in *Vers Beton* en één in *Animals Today*.

Tabel 1. Nieuwsberichten over de Vogelklas per medium

AD de Dordtenaar	1
AD Hoeksche Waard	1
AD Rotterdam	6
Animals Today	1
BN De Stem	1
Briels Nieuwsland	1
Dagblad010.nl	1
De Botlek.nl	1
De Havenloods	4
De Oud Rotterdammer	1
HWL	1
Hoeks Nieuws	1
Jong010	1
Mangrovecentre.com	1
Nieuwskoerier	1
Nu.nl	1
NRC	1
Open Rotterdam	1
Partij voor de Dieren	1
RMC	1
RTV Dordrecht	1
RTV Rijnmond	6
RUR.nl	1
Stentor	1
Trouw	1
Tubantia	1
Weekblad Westvoorne	1
Voorne-Putten.nl	1
Vers Beton	2
Totaal	43

De meeste nieuwsberichten over de Vogelklas verschenen uiteraard naar aanleiding van de oliemorsing in juni.

Tabel 2. Nieuwsberichten over de oliemorsing per medium

AD	26
Animals Today	2
BBC.com	1
De Sandaal	1
Hart van Nederland SBS6	5
Jeugdjournaal	2
Kidsweek	2
Linda Nieuws	1
Mainport Magazine	1
MediaTV	2
Nieuws.nl	1
NL Times	1
Nos	5
NPO radio	2
NRC	2
Nu.nl	5
Omroep West	1
Open Rotterdam	1
Panorama	1
Reformatisch Dagblad	1
Regionale bladen	8
Reuters	1
RTL Nieuws	8
RTV Rijnmond	26
Shin-Etsu	1
Telegraaf	5
The Economic Times	1
Trouw	2
Vers Beton	1
Volkskrant	2
Vroege Vogels Vara	1
WOS	1
Totaal	120

Los hiervan plaatsten de volgende organisaties naast de Vogelklas regelmatig berichten over de oliemorsing op de social media:

De Houtsnip
De Wulp
Dierenambulance
Dierenbescherming
Havenbedrijf
Keringshuis
Oiled wildlife response network
Rijkswaterstaat
VOC Oostende
Vogelhospitaal
Wildopvang.nl

Financiën

De financiële verantwoording is uitgewerkt in het Rapport inzake Jaarstukken 2018 – Stichting Vogelklas Karel Schot. Deze is opgesteld door HLB Den Hartog – Accountants en Consultants. In dit rapport zijn onder meer de financiële positie, de balans, de staat van baten en lasten en de toelichtingen daarop opgenomen en voorzien van een accountantsverklaring. Meer details zijn te vinden in het genoemde rapport.

Samenwerkingsverbanden en dankwoord

De Vogelklas is voor haar bestaan afhankelijk van de steun van diverse organisaties, instellingen en overheden. Gemeente Rotterdam verleent de Vogelklas al jaren een prestatie-subsidie die voor de Vogelklas financieel onmisbaar is.

Ook Dierenbescherming Rijnmond is een vaste steun en toeverlaat voor de Vogelklas. De meldkamer zorgt ervoor dat honderden dieren naar de Vogelklas worden vervoerd.

De Vogelklas kent daarnaast een nauwe samenwerking met een aantal vogelopvangcentra. Hiermee probeert de Vogelklas de kwaliteit en de capaciteit van de vogelopvang zo hoog mogelijk te houden.

De Vogelklas werkt verder samen met meerdere onderzoeksinstituten en kennisinstellingen om kennis en kunde te delen. In november 2018 werd bijvoorbeeld een vleermuis aangetroffen in Zwijndrecht. Het dier leek niet helemaal in orde en er werd contact opgenomen met de Dordtse dierenambulance Louterbloemen die de vleermuis, een laatvlieger, naar de Vogelklas bracht. Daar werd hij op basis van symptomen al snel van hondsdolheid verdacht. Nader onderzoek aan de inmiddels dode vleermuis werd uitgevoerd door het Erasmus MC. Hieruit bleek dat er inderdaad sprake is van hondsdolheid.

Samengewerkt wordt daarnaast onder meer met: Naturalis Leiden, Universiteit Utrecht, Natuurhistorisch Museum Rotterdam, GGD-Rotterdam, De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit, Vleermuiswerkgroep Nederland, Rijksdienst voor Ondernemend Nederland RVO, de Dierenpolitie, Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid en Stadsbeheer Rotterdam.

De samenwerking in verband met de oliemorsing in juni werd operationeel aangestuurd door SON-RESPONS. Hierin zijn onder andere de Vogelklas, Ecomare en Vogelhospitaal de Mikke vertegenwoordigd.

Monique de Vrijer, beheerder van de Vogelklas, werd medeverantwoordelijk gesteld voor het praktische reilen en zeilen van de noodopvang in Hoek van Holland.

De algehele aansturing gebeurde door Rijkswaterstaat. Deze werkte verder nauw samen met Sea Alarm, Havenbedrijf Rotterdam, provincie Zuid-Holland, Staatsbosbeheer, Dierenbescherming, dierenambulances, de betrokken gemeenten, de veiligheidsregio, Defensie, Koninklijke Roeivereniging de Eendracht, de reddingsbrigade en het Hoogheemraadschap van Delfland. Ook de opvangcentra Fūgelhelling, De Wulp en Vogelrevalidatiecentrum Zundert hebben meegeholpen.

Verder zijn experts op het gebied van olievogels uit onder andere Canada, Polen, Estland, Finland, Ierland, Engeland, Duitsland, België en Brazilië naar Nederland gekomen. Het Rode Kruis hielp bij het registreren en inplanen van de vrijwilligers.

De Vogelklas spreekt, tot slot, graag haar dank uit richting alle dierenambulances, opvangcentra, hulpdiensten, ambtenaren, bestuurders, media, bedrijven, fondsen, inzamelaars, donateurs en vrijwilligers die de Vogelklas in juni en juli tijdens de hectiek van het olie-incident hebben gesteund. Het was hartverwarmend om te merken dat zoveel mensen achter de Vogelklas staan. Los van de dieren die ons zo nodig hebben, is het juist die steun die ons steeds weer moed geeft om door te gaan met ons werk.

BIJLAGE 1. Opgevangen dieren in 2018

WILDE VOGELS	10.069		
Aalscholver	39	Noordse Stormvogel	0
Alk	0	Oeverloper	1
Beflijster	0	Ooievaar	4
Bergeend	3	Paapje	0
Blauwe Reiger	132	Pimpelmees	80
Boerenwaluw	31	Purperreiger	2
Bokje	1	Putter	18
Bontbekplevier	2	Ransuil	9
Bonte Strandloper	1	Rietgors	2
Bonte Vliegenvanger	1	Ringmus	3
Boomklever	1	Roek	0
Boomkruiper	10	Roerdomp	2
Boomvalk	1	Roodborst	24
Bosuil	9	Scholekster	47
Brandgans	8	Sijs	1
Bruine Kiekendief	2	Slechtvalk	6
Buizerd	67	Slobeend	0
Casarca	1	Smelleken	1
Cetti's zanger	1	Smient	3
Ekster	358	Sperwer	11
Fazant	24	Spreeuw	82
Fitis	2	Staatmees	7
Fuut	60	Stadsduif	1092
Gaai	58	Steenuil	2
Gekraagde Roodstaart	0	Stormmeeuw	47
Geoorde fuut	1	Toendrarietgans	1
Gierzwaluw	190	Tapuit	1
Goudhaan	36	Tijftjaf	2
Goudvink	1	Torenavalk	18
Grasmus	1	Tuinfluit	0
Grauwe Gans	71	Tureluur	1
Groene Specht	17	Turkse Tortel	682
Groenling	8	Velduil	0
Grote barnsijs	1	Vink	40
Grote Bonte Specht	25	Visdief	8
Grote Canadese Gans	29	Vuurgoudhaan	4
Grote gele kwikstaart	1	Waterhoen	126
Grote Mantelmeeuw	5	Waterral	4
Grote Zilverreiger	6	Watersnip	24
Grutto	2	Wilde Eend	771
Halsbandparkiet	88	Winterkoning	17
Havik	5	Wintertaling	9
Heggenmus	22	Witte Kwikstaart	17
Holenduif	15	Wulp	3
Houtduif	1194	Zanglijster	58
Houtsnip	141	Zeekoet	7
Huisms	142	Zilvermeeuw	236
Huiszwaluw	31	Zwarte Kraai	263
Ijsvogel	8	Zwarte Mees	0
Jan-van-gent	2	Zwarte Roodstaart	5
Kauw	604	Zwarte zee-eend	1
Keep	1	Zwartkop	11
Kemphaan	1		
Kerkuil	9	TAMME DIEREN	835
Kievit	10	Kalkoen	2
Kleine Canadese Gans	0	Kip	87
Kleine Karekiet	14	Postduif	301
Kleine Mantelmeeuw	556	Sierduif	258
Kleine Plevier	0	Siereend	96
Kleine Zilverreiger	0	Siergans	57
Kluut	0	Sierhoender	11
Kneu	1	Sierzwaan	1
Knobbelzwaan	815	Tropische vogel	31
Koekoek	3	Valkeniersvogel	2
Koereiger	1		
Kokmeeuw	229	ZOOGDIEREN	233
Kolgans	4	Bunzing	6
Koolmees	188	Dwergvleermuis spec.	1
Koperwiek	3	Egel	10
Krakeend	7	Gewone dwergvleermuis	103
Kramsvogel	5	Gewone grootoorvleermuis	2
Kuifeend	38	Huisspitsmuis	1
Kwak	0	Laatvlieger	8
Lepelaar	5	Meervleermuis	2
Matkop	1	Rosse vleermuis	1
Meerkoet	448	Ruige dwergvleermuis	91
Mereel	403	Tweekleurige vleermuis	1
Middelste zaagbek	1	Vleermuis spec	1
Nachtzwaluw	1	Watervleermuis	3
Nijlgans	113	Wezel	2
Noordse Pijlstormvogel	1		
		TOTAAL	11.157

BIJLAGE 2 – HERKOMSTGEMEENTES VAN VOGELS IN DE VOGELKLAS 2018

Gemeente	aantal	%
Rotterdam	4276	39,1
Dordrecht	813	7,4
Hoeksche Waard	677	6,2
Nissewaard	492	4,5
Zwijndrecht	368	3,4
Schiedam	328	3,0
Capelle aan den IJssel	297	2,7
Goeree-Overflakkee	263	2,4
Hellevoetsluis	250	2,3
Barendrecht	248	2,3
Ridderkerk	243	2,2
Vlaardingen	214	2,0
Papendrecht	206	
Molenlanden	187	
Lansingerland	179	
Krimpen aan den IJssel	156	
Hendrik-Ido-Ambacht	141	
Sliedrecht	139	
Albrandswaard	130	
Alblasserdam	128	
Westvoorne	124	
Brielle	122	
Maassluis	122	
Den Haag	115	
Hardinxveld-Giessendam	58	
Midden-Delfland	19	
Zuidplas	11	
Krimpenerwaard	6	
Delft	4	
Oegstgeest	1	
Pijnacker-Nootdorp	1	
Gorinchem	1	
buiten Zuid-Holland	24	
onbekend	554	
Totaal	10.897	

BIJLAGE 3. Oorzaken van binnenkomst van vogels in 2018

Oorzaak	Aantal	percentage van het aantal patiënten (alleen van dieren met bekende oorzaak: 6259 (57.4%); waarden onder 1% niet weergegeven)
Jong en verweesd	2120	33.9%
Uitputting	790	12.6%
Gebeten door kat	669	10.9%
Verwond in het verkeer	656	9.6%
Verdwaald huisdier	620	9.6%
Tegen raam gevlogen	459	7.3%
Besmeurd met stookolie	326	5.2%
Verstrikt in draad of touw	209	3.3%
Gepakt door een vogel	191	3.1%
Nest verwijderd werkzaamheden	111	1.8%
Gebeten door hond	44	
Besmeurd met plantaardige olie	19	
Vastgeplakt in lijm	17	
Tegen kabel gevlogen	14	
Verwond door mens	14	
Inbeslagname	0	
Oorzaak onbekend	4638	
Totaal	10.897	

BIJLAGE 4. Behandelingsucces van vogels in 2018

Behandeld	4371	
Euthanasie	644	15%
Gestorven	1351	31%
Losgelaten	2376	54%
Niet-behandeld	6578	
Gestorven bij binnenkomst	2236	
Euthanasie bij binnenkomst	2842	
Losgelaten bij binnenkomst	176	
Herplaatst	1234	
Nog present op 1 januari 2018	90	